

1

ДО ВИДАВНИЦТВА "МИСТЕЦТВО" - РЕДАКТОРАТОВІ

Прошу перед здачею до друку українського тексту "Гамлета" Шекспіра в перекладі Віктора Вера виправити такі опечатки, орфографічні помилки та невідповідності англійському оригіналові, що залишилися в передрукованому на машинці рукописі:

Стор. 1 рукопису, 12: треба "король Датський", "королева датська" (з малої літери) - див. і в рос. перекладах; див. укр. правопис.

Стор. 1: у Шекспіра - Two Queens; блазні, гробокопи. Слід було б залишити.

" " Та інші двірські: англ. - ; це - придворні, почет, а не слуги (англ.). Далі в тексті почати залишено, почати виправлено: ст. ст.

Стор. 2, рядок 14 зв. Після слова "Він" - поставити крапку.

Стор. 3, рядок 6 зв. і далі. Виправити надбраніч за правописом на добраніч.

стор. 3, 7 зв. кому після слова "стрінеш", треба залишити (підрядне речення)

стор. 6, рядок 16 і далі по всьому тексту: там, де порівняльне речення починається з "ніж", кому перед "ніж" вищезазначено неодмінно треба залишити (див. правопис, II 5, 11)

ст. 8, рядок 17-18. Виправлення зруйнувало ритм. Дужок в англ. тексті немає, як і в усіх інших перекладах "Гамлета".

Т р е б а $\frac{1}{2}$ що діями чревата; а мета, - як зрозуміли і в державі нашій, -

ст. 9, 5 зв. англ.:

тобто "визжали и трещали" (=болтали), тобто було правильно - "вищали", але аж ніяк не гугнили.

ст. 9, в словах Горацио (рядки 10-11) скорочено рядок на одну стопу, в трагедії у Шекспіра немає 4-стопного рядка.

Відновити попередній текст. Саме слово пролог не випадково вигадане перекладачем, а буквально передає текст оригіналу (див. оригінал):

ст. 9, рр 10: - несамовитий, лютий:

подій несамовитих ті ж прикмети,
що вісниками долі мчать, прологи, ...

Слово "несамовитих" можна замінити "безжалюбно-лютих", або "незмірно-лютих".

ст. 9, р. 14: замість надр. "одноземля" треба "одноземцям".

16. - за проєктом рр

ст. 9, р.19(Коли ти звук якийсь чи мову маєш..)Оскільки інверсія падає після слова "якийсь", то виходить, що "Привид - це звук". Треба дати точно за Шекспіром:

Якщо в тобі є звук, чи голос маєш...

ст.9, р.2 зн."томитесь"- невірно. Англ. - ходити, бродити.Бродити - законне укр. слово - див.рос-укр.словник:
Треба дати: в смерті бродите з-за них.

ст.11, 6 зв. Спасителя - треба дати з малої літери.

ст.18. Було: Корнелій вірний - вас, вас,- Вольтіманд . Шекспір саме підкреслює і тут і в інших місцях звертання до/кожного, щоб не образити перевагою будь-кого:

Щоб уникнути подвійного "вас", можна дати цей рядок і так:

"Корнелій вірний наш, вас - Вольтіманд...

ст.18, 20 зв. Було правильно. Вставлено зайву стопу.Треба відновити:
В цій справі, як в усіх, відданість явим.

ст.15, р.15-16. Королева закінчує свою мову асонансом: в укр.мові це було збережено, і так і треба залишити:
Чого ж ця смерть тоді (англ.:
Здається незвичайною тобі?

ст.15,р.18: Дано точно за Шекспіром:

Це так і є. Ні плач оцей чорнильний...

Вставлене "темний" узятю з менш точного рос.перекладу.

Треба відновити, як було.

ст.18, 3 зв. Слово внївець - за правописом (див. орфогр.словник,1948) пишеться разом.

ст.18, 5зв. і далі: О ганьба! - кома не потрібна. І далі так. При виправленнях подекуди коми залишено, інколи викреслено, в однакових формах.

ст.18,р.17-18. Пунктуація за англ. текстом так:

Як Ніобея, йшла; вона, вона -

О Боже! звір без поняття, і той...

ст.18, 13 зв. не лиш, а треба: лише зростав.

ст.20, 6 знизу: вставку аніж нам викреслити. Треба:

Все ж легше, ніж цей пережити день...

ст.21, 7 зн: дворянини - суперечить укр. правописові (стор.74 правопису) або залишити: "Дві ночі вряд два дворянина цих", або "Дві ночі вряд два джентльмени ці"

ст.22, I зв. перед очима , сповненими ляку кома потрібна (підрядне речення)
" 3 " розслаблені , мов студень - кома потрібна (порівняльне речення (укр. правопис, 134, II)

ст.24, 8 зв. Марцелл, / Бернардо - "і" слід викреслити, бо завжди далі залишено без "і".

ст.26, 9 зв. саме " як ви - мою ". Порівн.англ:

як мою ви ..

ст.26,5 зн: як буде вітер холодний на морі... - Слово ХОЛОДНИЙ - явна опечатка: треба змінити на ХОДОВИЙ.

ст.27,9 зв. Не більш, ніж це... - кома потрібна.

ст.28, 9 зн. Ми - ворог... тире потрібне.

" 29, 5 зв. В укр. перекладі саме підкреслено повторення за оригіналом.

Благословення двічі - шастя дві ВДВІЧІ.

Треба відновити. Слово двдвчі - рос.-укр.словник дає.

ст.30,II зв. Слова Полонія:

Час кличе - йди ; /інверсія/ спіши, чкають слуги.

в даному разі переносити крапку з комой не можна, бо зникне ритмічний поділ рядка.

31, 3 зв. Перед а кома обов'язкова:

Коли це так, - а так мені казали...

ст.31, 9 зн. впенення - явна опечатка: треба ВПЕНЕННЯ

" 32,2 зв: ПІДКРИПІВ - явна опечатка. Треба - ПІДКРИПІВ

" 32, 4 зн. опечатка: Цей мій наказ тобі: треба ЦЕ МІЙ НАКАЗ ТОБІ...

" 36,12 зв. Чому ? - Випр.: в переддруку опечатка - знак оклику.

" 37,12 зв: тире після слова "кличе" не треба, бо тоді вийде, що "Відпустіть" - слова Привіда.

" " Слова "ВВдирається від них" у Шекспіра є, отже ремарку слід було б відновити.

ст.39. Якщо слово "начисто" не підходить, краще замінити ДОЩЕНТУ, щоб не було "ушент не".

" ,7 зн. виправити на: ЯКЩО ЛЮБИВ ТИ СПРАВДІ СВОГО БАТЬКА...

буші

ст.40,3 зв. У Шекспіра - три прикметники, в укр.перекладі це збережено. Якщо слово "дивне" з редакторських міркувань слід замінити, тоді можна так: НАЙБІЛЬШ ГИДКЕ, ЛИХЕ, ПРОТИПРИРОДНЕ це точно за англійським текстом.

ст.40,16 зв.СИНЕ - замінити на СИНУ (правопис, параграф 52).

ст.40, 17 зв.

Змія вжалила батькове життя (буквально)

отже рядки слід дати так:

Змія, що батькове життя вжалила,
тепер його корону носить.

ГАМЛЕТ

Віща...

Вставлене "О" перед словом "Віща" викреслити, бо порушує ритм.

ст.40,2 зн. Відновити тире.

ст.41,7 зн. Було: і з силою раптовим зсідає, - Відновити дуже проху,
бо навряд чи хто зрозуміє слово "звурджує" більше, ніж
з с і д а є.

42,6 зв: опечатка. Замість "страшений" треба СТРАШНИЙ.

Після "о" кома не потрібна - вище викреслювано.

44, 3 зв. дефіс "хо-хо" замінює нарізні вигуки "хо, хо" на усмішливі.
кому треба відновити. (див. англ. текст, переклади
Лозинського та ін.)

Після цього рядка - ПРОПУСК; двох рядків: вставити.

45,16 зв: виправлення зруйнувало ритм. Слід змінити.

" Після 16-го рядка ПРОПУСК трьох рядків. Вставити.

49,2 зн. НА ВУСТАХ: виправити "на устах". В кількох місцях було ви-
правлено.

51,1 зн: Викресленням "так" порушено ритм. Треба:
Так, але ж, мій пане...

Можна дати і - Проте ж, мій пане...

ст.52,1 зн. У Шекспіра Рейнальдо, повторюючи слова Полонія, дещо змі-
нює їх, що й передано в укр. тексті (див. оригінал).

ст.53,9 зв.: не ЧИ ТАМ, а саме там, бо Полоній пояснює. Треба відно-
вити.

53,13 зв. опечатка: не "об"їдках" а саме ОБ"ІЗДКАХ

53,14 зв. опечатка: не "по манівцям", а ПО МАНІВЦЯХ. Проху прийняти
виправлення;
зроблено в пере-
друку.

54,5 зв. англ:

укр.: Що, що, Офелія! В чім річ? - це точно. Викреслити
перші слова перед ім'ям Офелії - суперечить оригіналові.

далі: _____ - це звичайне звер-
тання до батька серед
знаті того часу.

В укр. тексті повторення слід
було б зберегти.

54,11 зн. опечатка: випадок склад: замість розповісти треба розповідати

55,16 зв. Пропуск "і" руйнує ритм. Вставити:
Яке себе ж і губить буйством цим...

56,3 зв. опечатка: Гй-боку. Треба Гй-богу.

" 6 зв. Опечатка. Треба не дві крапки, а крапку з комою: зміст інший король мусиль знати; (тобто про безум Гамлета, а не про те, що "з любов"ю критись...")тощо.

56,14 зв,58,65: - не слуги (), а двірські, придворні.

56,
58, 6-7 зв.: або викреслити обидві коми, або обидві ж залишити.

61,10 зн: кома і тире, - не повторення, а пояснення: ,—мав,бо моя,—

62,8 зв. Виправлення абсолютно протилежне текстові Шекспіра: саме навпаки: не вір тому, що правда є брехлива.

63,6 зв. опечатка. не наказав, а заказав (заздалегідь заборонив).

63,1-3 зн: Виправити: А сталося б інакше?
К о р о л ь Ні, здається.

64,3 зв. опечатка. Треба "зніміть оце з цього" (а не з НЬОГО).

67,5 зн. "божевілля і якоу..." "і" змінено на "й": між двома йотованими "й" не ставиться. Треба відновити І

69,3 зн. Виправлено чомусь за рос. вишиши перекладом.
англ.: (підрядного речення немає, треба відновити, як було.

70,15 зв. якщо викреслювати "а", то треба замінити його ТИРЕ.

71,11 зв. ПІВПЕННІ (разом) за теперішнім правописом.

71,18 зв. у Шекспіра повторення слів, в укр. тексті треба це повторення теж залишити.

73,8 зв. квінт-есенція - через дефіс? (див. рос.-укр. словник).

75,8-9 зв. "їх критики", а не "їхні" (не їхня приналежність, а ті, що їх критикують).

80 - перед нік - кома.

81б,9 зн. співанка - спевка. Виправити на "танцювальну пісеньку".

84,2 зн. спадщина замінити просто на "спадщина" не можна через інший наголос. Якщо слово "спадщина" з редакторських міркувань не можна залишити, прощу змінити на: "чие життя і влада"

89,2 зв: незримо глянути не можна: відновити: незримі, глянем.

98,13 зв. опечатка: не дійди, а дійти.

90,18 зв.: саме так: Вмерти, - спати, - Див.англ.,рос.переклади Лозинського.

100,17 зв.: опечатка. Треба НАГРАС.

" 19 " опечатка: треба: серця візьму: ОСЕРДЯ СЕРЦЯ ВІЗЬМУ (не серце, візьму, а лодину).

101,8 зв.: треба відновити: ритм перебито і перестановок нічого не зробиш.

ст.115. Опечатка. Виправлено.

" 116. В кінці слова пропущено було сл.Полонія.Вставлено.

ст. 122 . Опечатка. Треба ним, а не ними.

" 131. ~~Нащадки~~ На добраніч. Виправлено за правописом.

" 124,7 зв: знищено ритм (наголос - пробі, а не пробі). І скоїв-краще.

126: треба диявол - виправлено.

122: про жодну СПОКУТУ у Шекспіра й мови немає: залишити КОНАННЯ.

134. Англ.:

отже саме: даскавця-старика, а не бідахи аж ніяк.

135. Саме зрозуміть: англ. -

- зрозуміти, рос. понять.

137: залишити королю, бо королеві - можна розуміти подвійно.

140, (див. 138): приходить з вельможами (почетом) а не слугами.

142. Так ритм не виходить. Дати ВПЕРЕД, НЕ КВАПЛЯЧИСЬ...

англ.:

буквально: йдіть повільно.

146: части вам боже (кома непотрібна, він же ~~ви~~ звертається не до бога)

146: опечатка - не ЧОМУ, а ~~ЧОМУ~~ ЧОМ: Чом кажу...

151: на завтра - нарізно пишеться за правописом.

" Валентина - за словником пишеться через "И": Валентина-в усіх випадках

(як Марина, Агрипина та ін.)

152: На добраніч: виправлено.

161. За новим правописом - САМІ. Виправлено.

167: та визнає перевагу, й він твою... коми непотрібні.

167: опечатка - треба: задрощами. Виправлено.

171. Порущується ритм. Відновити, як було.

172: Грєбокєп - Блаєєнь ?

174-175. коми перед "ніж".

178. Пор. англ.:

мав собі не більше

і Горацио й відповідає тими ж словами:

Ні на йоту (на джйм) не більше.

180. Опечатка: не надіслані, а відіслані.

183. Обидві відповіді ~~збігаються~~ збігаються: "Точнісінько так" - і ввдруге Горацио відповідає точно так само (порівн. англ.)

184: погребний.

196. Виправл.: тут-таки, тут-бо... і т.д.

200: випр - поки що .

210. Якщо в е с ь викреслити, то тоді дати для збереження ритму не т р у й не , а отруйне.

" не винен (було - в і н в и н н и й).

211: виправлено: поки що.

ВСТАВКА ДО СТОР. 44

Г а м л е т

Хілло, хо, хо, лети сюди, мій сокіл!